

Anitera o.p.s.

komplexní služby v oblasti terapií za pomoci zvířat

Sídlo: Vavřenova 1440/2, 142 00 Praha 4

IČ: 284 89 021, DIČ: CZ28489021, číslo konta: 225977760/0100

E-mail: info@anitera.cz, Weby: www.anitera.cz a www.animoterapie.cz

INTERNÍ ZKUŠEBNÍ ŘÁD PRO VEŘEJNÉ VYSTOUPENÍ - CANISTERAPEUTICKÉ ZKOUŠKY A CERTIFIKACI CANISTERAPEUTŮ

Článek I.: Účel řádu

1. Tento Interní zkušební řád pro veřejné vystoupení – canisterapeutické zkoušky a certifikaci canisterapeutů (dále jen „**Řád**“) doplňuje „Řád ochrany zvířat při canisterapeutických zkouškách Anitera o.p.s.“ o praktická ustanovení týkající se průběhu a organizace veřejného vystoupení – canisterapeutických zkoušek (dále také jen „**zkoušky**“).
2. Tento řád je interní povahy a platí pro veškeré zkoušky a přezkoušení canisterapeutických psů prováděných společnostmi Anitera o.p.s.

Článek II.: Terminologie

Pro účely tohoto Řádu jsou vymezeny následující pojmy:

1. „**Pes**“ nebo „**canisterapeutický pes**“ – rozumí se označení psa jako živočišného druhu. Není-li specificky uvedeno jinak (zejména v kontextu reprodukčního cyklu fen apod.), termín zahrnuje samce i samice. Termín však nezahrnuje štěňata nebo dospívající jedince, kteří se canisterapeutických zkoušek nesmí účastnit.
2. „**Canisterapie**“ nebo přívlastek „**canisterapeutický**“ – souhrnně označují činnosti v oblasti terapie za pomoci psů, kterou dále s ohledem na zaměření dělíme na aktivity, terapii, vzdělávání a krizovou intervenci nebo jejich kombinace.
3. „**Psovod**“ - v tomto kontextu osoba, která následně při canisterapii přímo vede psa, zatímco obvykle další osoba pečuje o klienta. Psovod nemusí být nutně majitelem psa, ale musí být se psem v intenzivním kontaktu a znát jej (např. v rodině). Pořadatel vyžaduje písemný souhlas majitele pro účast na zkouškách a canisterapii. Zkoušen a certifikován je vždy pes společně s daným psovodem, certifikace není přenosná na další osobu.
4. „**Canisterapeutické zkoušky**“ – soubor disciplín zaměřený na určení vhodnosti psa a jeho psovoda pro canisterapii. Zkoušky jsou jedním z kroků vzdělávacího procesu, který je vždy založen na povinném teoretickém vzdělání psovoda v tématech metodiky, organizace, péče o zvířata, péče o klienty, ochrany zvířat, bezpečnosti práce a dalších. Canisterapeutické zkoušky psovoda a jeho pes pravidelně opakují v souladu s interními směrnici společnosti. Organizačně ani obsahově se první zkoušky neliší od opakovaného přetestování, tento Řád se proto vztahuje na oba typy canisterapeutických zkoušek.

Článek III.: Účel a principy canisterapeutických zkoušek

1. **Charakter zkoušek:** Canisterapeutické zkoušky koncepčně vycházejí ze zkoušek základní poslušnosti a svým charakterem odpovídají situacím, se kterými se pes setkává v běžném životě. Některé disciplíny navíc simulují podněty nebo činnosti, se kterými se jedinec může setkat při canisterapeutické praxi. Nejedná se tedy o výkonnostní či sportovní styl zkoušek psů, ale o simulaci přirozených situací a sledování reakcí psa na ně.

2. **Přístup k hodnocení zkoušek:** Při canisterapeutických zkouškách zkušební komise hodnotí, nejen zda pes splnil úkol, ale především jakým způsobem jej splnil. Mají-li pes a jeho psovod při následné canisterapeutické činnosti přinášet radost lidem, kteří se ocitli v nepříznivé životní situaci, musí být jejich celkový projev pozitivní. Psovod i pes musí umět komunikovat s klienty, které u canisterapeutických zkoušek představují figuranti, asistenti a zkušební komisaři.
3. **Smysl zkoušek:** Kromě zhodnocení vhodnosti psa pro canisterapeutické účely slouží zkoušky jako základní preventivní krok k ochraně práv klientů a ochraně zvířat. Jako společnost neseme morální zodpovědnost za to, že ke klientům nepustíme psa, který se jasně jeví jako nevhodný. S ohledem na welfare psů zase zjišťujeme, zda je jejich psovod umí vést eticky, zda je do nenutí do činnosti, kterou provádějí neradi atd. V takovém případě by totiž mohli ohrozit bezpečnost a kvalitu canisterapeutického programu.
4. **Nezávislost:** Jedním z důležitých principů zkoušek je nezávislost zhodnocení vhodnosti canisterapeutického týmu. Z tohoto důvodu jsou zkoušky vždy veřejné a přítomní hosté jsou vyzváni k projevení vlastního názoru. Zkušební komise je vždy minimálně tříčlenná, může být doplněna o další asistenty. K výsledkům zkoušek se mohou také vyjádřit ostatní canisterapeuté.

Článek IV.: Organizace zkoušek

1. Canisterapeutické zkoušky se konají ve vnitřních prostorech. Účastníci jsou rozděleni do skupinek, přičemž ve skupince jsou společně maximálně 4 psi. Psi ostatních psovodů nebo hostů nejsou během zkoušení v místnosti přítomni. Ostatní psovodi, kteří chtějí sledovat průběh zkoušek jsou povinni si zajistit péči o svého psa mimo zkušební místnost. Kromě zkušebních komisařů a figurantů mohou být v místnosti přítomni také hosté a veřejnost, ovšem bez dalších psů.
2. Má-li psovod několik psů, se kterými chce projít zkouškami, může se zúčastnit vždy s jedním psem v jedné skupince. Takový psovod je povinen zajistit péči o své další psy po dobu, kdy je ve zkušební místnosti. Tuto situaci psovod předem individuálně řeší s koordinátorem tak, aby byli jeho psi vhodně zařazeni do programu zkoušek.
3. Je-li přítomno více psovodů, kteří chtějí projít zkoušku se stejným psem, oznámí tuto skutečnost předem koordinátorovi, který je vhodným způsobem zařadí do programu, např. pes bude zařazen do první a poslední skupinky. Jeden pes může projít zkoušky maximálně 2x během jednoho dne, tak, aby měl v průběhu dne dostatek času k regeneraci a odpočinku. Koordinátor psovody individuálně poučí o nutnosti této regenerace a doporučí vhodné řešení (nerušené místo ke spánku, možnosti vycházek) s ohledem na prostory a okolí.

Článek V.: Popis jednotlivých disciplín *hodnocení řešíme v článku VI:*

Disciplíny se hodnotí bodovým ohodnocením za jednotlivé splněné úkoly. Společně s popisem zde proto uvádíme i maximální možný počet bodů.

A/ Veterinární prohlídka

1. Celková prohlídka

Členové zkušební komise jsou přítomni již při vstupní veterinární prohlídce, která zahrnuje kontrolu uší, očí, zubů, čenichu, análního otvoru (případně genitálií), funkčnosti kloubů, stavu srsti a celkové kondice psa, poslech stetoskopem.

Hodnotí se: Reakce a trpělivost psa. Pro posouzení zkoušející konzultují reakce s veterinářem.

B/ Poslušnost a ovladatelnost

1. Přivolání za ztížených podmínek

Psovod uvolní psa v blízkosti hrajících si osob. Osoby se snaží upoutat pozornost psa a zapojit do hry. Psovod po chvíli psa přivolá.

Hodnotí se: Ochota a rychlost přivolání, vstřícnost k hrajícím si osobám

2. Ovladatelnost

Psovod dá psovi povel „sedni“ a následně po jeho vykonání povel „lehni“.

Hodnotí se: Ochota a rychlost plnění povelů

3. Odložení s rušivými vlivy

Psovod dá psu povel k ulehnutí nebo usednutí a zůstání na místě a vzdálí se. Během odložení kolem psa

projde v jeho blízkosti figurant. Na pokyn rozhodčího si psovod jde pro psa.

Hodnotí se: Klid psa a setrvání na místě v délce 2 - 5 min

4. Vzrušivost a zklidnění

Psovod psa rozdovádí hrou. Na pokyn rozhodčího psovod psa musí zklidnit.

Hodnotí se: Ochota a rychlost zklidnění

5. Hra s cizí osobou

Figurant si začne hrát se psem, psovod může psa usměrnit ke hře s figurantem.

Hodnotí se: ochota psa usměrněně komunikovat s cizí osobou

6. Chůze psa na vodítku

Psovod se psem na vodítku na pokyn zkoušejícího jde ve větším kruhu. Na pokyn zkoušejícího změni směr chůze. Následně na pokyn přijdou před zkoušejícího, kde se se psem zastaví. Po dobu výkonu tohoto cviku jde pes na volně prověšeném vodítku.

Hodnotí se: Ochota a poslušnost

7. Chůze s rušivými vlivy

Psovod se psem na vodítku chodí v kruhu, figuranti a rozhodčí simulují rušivé vlivy známé z běžné terapeutické praxe, např. kolem projde člověk a upadne, poblíž někdo otevře deštník, upustí se berle, jinému upadne taška s plechovkami.

Hodnotí se: Chování a reakce

8. Chůze a ovladatelnost figurantem

Psovod předá psa na vodítku figurantovi, ten se s ním projde po místnosti a odejde z dohledu psovoda.

Psovod může dát psu povel k následování figuranta.

Hodnotí se: Ochota a chování

C/ Speciální canisterapeutická část

1. Kontakt s cizími lidmi a psy

Psovodi se svými psy vytvoří skupinku, kde spolu hlasitě hovoří, podávají si ruce. Psi jsou na prověšeném vodítku. Rozhodčí postupně obejde hlouček a pohladí všechny psy.

Hodnotí se: Chování a reakce

2. Manipulace a omezení pohybu

Psovod psa položí na bok, na záda, pokud může, zvedne ho, poponese. Totéž udělá figurant nebo zkoušející. Je-li pes příliš těžký, poponesou jej společně psovod s figurantem. Figurant psa pevně obejmě, přitulí se. Pes nesmí projevit známky zneklidnění, strachu nebo agresivity.

Hodnotí se: Chování a reakce

3. Hlazení a česání

Pes sedí nebo leží a je česán. Je také hlazen, i neobratně, na různých částech těla, a to i několika osobami najednou. Účelem je simulace neobratnosti postižených klientů nebo dětí.

Hodnotí se: Trpělivost a reakce

4. Reakce na invalidní vozík, chodítko a/nebo berle

Psovod se psem na vodítku se mívá s osobami na invalidním vozíku a o berlích/chodítku, které se pak jednotlivě pokusí o navázání kontaktu se psem. Figurant s berlemi zvedne ruku s berlí. Při blízkém kontaktu se psem bude vozík zabezpečen proti pohybu (zabrzdněn a jištěn figurantem).

Hodnotí se: Chování a reakce

5. Reakce na nezvykle se pohybující osobu

Figurant se směrem ke psu pohybuje nepřírozeným způsobem - po čtyřech, kulhavě, kolébovavě a podobně. Osoba může vydávat neobvyklé zvuky, naznačit neobratný kontakt se psem. Pes má v přítomnosti psovoda zůstat klidný, může se osobě vyhnout.

Hodnotí se: Chování a reakce

6. Reakce na ležící osobu

Figurant leží na posteli, na matraci nebo na zemi na dece. Psovod se psem na vodítku k němu přistoupí, figurant si jej pohladí, podá mu pamlssek nebo hodí hračku. Figurant se může psu schovat pod deku a vydávat různé zvuky, např. za pomoci pískací hračky.

Hodnotí se: Chování a reakce

7. Podávání pamlsku

Zkoušející nebo figurant nabídne psu pamlsků různými způsoby – z roztažené dlaně, sevřené dlaně, ze špetky, z misky. Psovod může psa usměrnit povelům k opatrnosti.

Hodnotí se: chování a opatrnost přijmutí pamlsku

D. Polohování

Dispozice k polohování

Figurant si lehne na deku nebo na postel, psovod k němu přistoupí a bez násilí psa napolohuje. S ohledem na velikost psa vyzkouší polohy podél těla, za hlavou a pod kolena (dle potřeby se figurant podloží polštářem tak, aby pes nebyl nepřiměřeně zatížen). Pes by se měl nechat napolohovat psovodem a setrvat v klidu. Zjišťují se dispozice psa k polohování, při zkoušce se neočekává terapeutický účinek.

Hodnotí se: Chování a reakce

E. Týmová práce, přátelskost a společenskost

1. Týmová práce

Sleduje se po celou dobu zkoušky.

Hodnotí se: sehranost týmu, chování psovoda ke psu, reakce psa na psovoda

2. Přátelskost a společenskost

Sleduje se po celou dobu zkoušky.

Hodnotí se: nálada a vstřícnost psa, komunikativnost

Článek VI.: Způsob hodnocení zkoušek

1. Všechny disciplíny kromě článku V. D. *Polohování* jsou hodnoceny bodovým hodnocením. Max může týmy za splnění disciplíny získat 5 bodů. Nikdy nesmí obdržet 0 bodů. Pokud se tak stane, zkouškami tým neprošel. Za splnění všech disciplín lze získat max. 90 bodů a min 51 bodů. Hodnocení je rozděleno do tří kategorií:

1. Prospěl na výbornou (90 - 80 bodů)
2. Prospěl (79-50 bodů)
3. Neprospěl (méně než 49 bodů)

Polohování není nezbytnou canisterapeutickou technikou u všech psů, při zkouškách proto pouze zjišťujeme dispozice psa pro polohování. Disciplínu polohování hodnotíme slovně a to takto: *doporučujeme – nedoporučujeme*.

2. S ohledem na cíle zkoušek si pořadatel vyhrazuje právo snížit ohodnocení nebo i vyloučit psa, pokud se jasně projeví, že:

- a) nese známky toho, že byl v minulosti vycvičen nebo veden neetickými metodami nebo s hrubým přístupem
- b) jeho celkové projevy svědčí o nezájmu o kontakt s lidmi
- c) projevuje strach z lidí nebo podnětů
- d) reaguje na podněty, lidi nebo ostatní psy agresivně
- e) odmítá plnit povely nebo je plní neochotně
- f) plní povely pouze mechanickým způsobem, orientuje se víc na práci pro svého psovoda než na přirozený kontakt s třetí osobou – figurantem, rozhodčím, asistentem
- g) je psovodem veden neeticky nebo hrubě (a to včetně intenzivního hlasového projevu psovoda nebo dominantní manipulace se psem, které mohou být přípustné u jiných kynologických zkoušek – v canisterapii by takový přístup působil velmi negativně na budoucí klienty, kteří jsou nejednou sami obětí hrubého zacházení),

a to i v případě, že takový pes technicky splnil povely a úkoly uvedené v jednotlivých disciplínách.

3. Kromě výše uvedeného bodového a slovního hodnocení si pořadatel vyhrazuje možnost certifikát doplnit o slovní poznámku, která vyjadřuje doporučení nebo vymezení typu činnosti (specifikace prostředí nebo klientely, pro které se pes obzvláště hodí nebo naopak nehodí). Tato poznámka lépe než bodové ohodnocení vystihuje individualitu psa a zajišťuje, že případně nebude využíván k typu činnosti, která mu evidentně nevyhovuje.

4. Ve výjimečných případech, kdy pes v zásadě vyhovuje, ale objevily se drobné nedostatky, které lze v budoucnu modifikovat správným vedením psa, může pořadatel ustanovit časové omezení certifikace

s nutností přezkoušení v nejbližším možném termínu. Součástí takového opatření jsou povinné individuální konzultace.

Článek VII.: Pravidla certifikace canisterapeutických týmů

- Certifikace:** Po úspěšném absolvování zkoušek tým obdrží osvědčení ve formě certifikátu, identifikační průkazku a možnost využívat pomůcek pro označení týmu s logem společnosti. Právo používat tyto pomůcky trvá pouze po dobu platnosti certifikace. Základní identifikační pomůcky již mohou být zahrnuty v ceně zkoušek, v případě specifických potřeb lze objednat jiné modely či specifické velikosti na základě aktuální nabídky pomůcek. Canisterapeut tímto nezískává právo volného využívání loga.
- Délka platnosti certifikátu:** Platnost certifikátu o animoterapeutických zkouškách je jeden rok, poté je canisterapeutický tým povinen se nechat přezkoušet. Platností certifikátu není myšlen kalendářní rok, ale rok od zkoušek do dalších vypsanych zkoušek pro dané období. Zkoušky se nemusí konat ve stejném měsíci, proto jsou uváděny obecně jako jarní, podzimní apod. Platnost certifikace je přitom vyznačena o něco delší než 365 dní, zpravidla tedy u jarních zkoušek do konce června, u podzimních do konce prosince následujícího roku. Tímto způsobem je zajištěna možnost obnovit certifikaci kdykoli v průběhu jara nebo podzimu, dle vyhlášených termínů. Klienti mají možnost si přesné datum konání zkoušek ověřit na internetových stránkách společnosti.
- Pravidelné přezkoušení:** Smyslem pravidelného přezkoušení je pozorovat tým ve stejném okruhu úkolů a nezávisle zjistit, zda se sebranost týmu nějakým způsobem nezměnila. Typicky je možné pozorovat postupné zlepšování koordinace. Opakovaná certifikace však nemusí být udělena zejména:
 - a) pokud se špatnými zkušenostmi nebo zacházením změnil vztah psa k lidem nebo k ostatním psům
 - b) pokud se vývojem či stárnutím stává pes laxním nebo naopak agresivnějším
 - c) pokud se výrazně změnila povaha feny po porodu
 - d) pokud se změnil zdravotní stav psa
 - e) pokud nastal čas vyřadit stárnoucího psa ze služby a to na základě pozorování výkonnosti, ještě před nástupem vážných nemocí nebo výrazných projevů stáří
 - f) pokud se výrazně snížila poslušnost psa
 - g) pokud se u canisterapeuta nebo psa objevují známky syndromu vyhoření apod.Canisterapeuté jsou o všech těchto rizicích předem poučeni a je jejich úkolem těmto rizikům předcházet, včas je řešit nebo přerušit canisterapeutickou činnost. Přesto společnost považuje přezkoušení, jakožto praktickou formu ochrany psů a klientů, za zcela nezbytné.
- Prodloužení platnosti certifikátu:** Společnost může jednorázově prodloužit platnost certifikátu o půl roku, pakliže se plánované zkoušky neuskuteční nebo se canisterapeut ze závažných důvodů ze zkoušek předem písemně omluví. Za závažné důvody se považuje především:
 - a) nemoc nebo zdravotní obtíže canisterapeuta
 - b) nemoc nebo zdravotní obtíže psa
 - c) nedoporučení ze strany veterináře vzhledem k epidemiologické situaci
 - d) hárání nebo březost feny
 - e) jiné závažné osobní problémy.O prvním takovém prodloužení rozhoduje koordinátor canisterapie samostatně a je při vhodném odůvodnění udělováno automaticky. Při případném druhém prodloužení se přihlíží k míře dosavadních zkušeností canisterapeuta, jeho obecnému zapojení do spolupráce s organizací, jeho současné canisterapeutické činnosti a výsledkům předchozích zkoušek. Koordinátor se za tímto účelem může radit se správním radou, ředitelem společnosti, regionálním koordinátorem canisterapie, spolupracovníky canisterapeuta nebo jeho klientem. Pro případné vrácení poplatku za absenci na zkouškách platí standardní storno podmínky. Za vydání a zaslání prodloužené certifikace společnost účtuje manipulační poplatek jehož výše je uvedena v ceníku na internetových stránkách.
- Doškolení:** Kromě přezkoušení je canisterapeut povinen se zúčastňovat doškolení, obvykle spojeného s přezkušováním. V rámci doškolení se dozví novinky v oboru, doplní si informace o svých právech a povinnostech a má možnost se setkat s dalšími canisterapeuty a porovnat zkušenosti. V rámci doškolení společnost dle možností nabízí i služby supervizního charakteru, možnost poradit se s profesionály ať již cvičiteli, psychology nebo zkušenými canisterapeuty. Bez absolvování povinného doškolení nebude týmu prodloužena certifikace.

Článek VIII.: Platnost a účinnost Řádu

1. Tento Řád je platný od 1.1. 2010 a může být průběžně aktualizován.
2. Aktuální verze tohoto řádu je vždy k dispozici ke stažení na webu www.animoterapie.cz